

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. X. De Usuris

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

ectus est, ut colligitur ex c. *discipulos* 26. de con-
secr. dist. 5. Huc etiam facit dictum illud Jurista-
 rum tempore extremæ necessitatis omnia sunt
 communia, idest communicanda, ut explicat
Glos. in l. 2. v. conferret ff. ad leg. Rhodiam de
jectu.

T I T. X.

De Usuris.

1. Cum usura sit quædam species furti, titulo
 de furtis congruenter subnectitur titulus
 de usuris, quo nomine potissimum significa-
 tur lucrum, seu acquisitio rei pretio æstimabi-
 lis, quæ tamquam debita proveniat ex titulo
 mutui, ut si quis mutuaret 100. cum obligatione
 ut restituantur 110. illa 10. acquisita ex titulo
 mutuationis essent lucrum usurariû, ut constat
 ex 14. q. 3. per totam, & ex pluribus juribus in De-
 cretalibus *de usuris.* Nonnumquam etiam no-
 mine usuræ significatur ipsa conventio, seu con-
 tractus usurarius, quo quis paciscitur aut inten-
 dit aliquod lucrum tamquam debitum supra
 rem mutuatam ratione mutuacionis.

2. Usura in genere multipliciter dividitur.
 Alia enim est usura realis; alia usura mentalis.
 Usura realis est, quando expresse, vel tacite pa-
 ctum intervenit, ut ratione mutuacionis solva-
 tur aliquod lucrum ultra sortem, hoc est ultra
 rem

rem mutuam. Usura mentalis est, quando quis mutuat actu externo cum intentione acquirendi ex mutuo aliquod lucrum tamquam debitum, quamvis de tali lucro nullum pactum interveniat sive expressum, sive tacitum.

3. Secundò dividitur usura in apertam, & palliatam. Usura aperta est, quando expressè, & propriè datur mutuum, ut ex eo lucrum injustum acquiratur. Usura palliata est, quando sub prætextu alterius contractus à mutuatione distincti, sed eidem æquivalentis, intenditur aut acquiritur lucrum injustum ultra sortem, sicut contingeret v. g. si quis vendendo mercem, exigeret pretium supra justum ex titulo dilationis solutionis pretii, quæ dilatio est quasi quoddam virtuale mutuum, quia concedere spatium temporis ad solvendum pretium, perinde est ac pro eodem tempore idem pretium mutuare.

4. Usuram esse graviter prohibitam, patet ex toto tit. de usuris in Decretal. & 14. quæst. 4. per totam. Quinimo si quis pertinaciter affirmare præsumeret, exercere usuras non esse peccatum, subjectus esset pœnis hæreticorum, ex Clem. un. de usuris. Damnatae enim sunt etiam à Jure Divino in Sacris litteris expresso, ut explicat S. Thom. 2.2. quæst. 78. art. 1. & testatur textus in cap. quia in omnibus 3. c. seq. de usur. ubi dicitur crimen usurarium utriusque

Testa-

Testamenti pagina condemnari. Inde fit, ut ex nulla dispensatione acquiri unquam possint, licet in favorem causæ piæ aut alterius boni operis, ex *cit. c. super eo 4. de usur.*

5. Hæc autem intelligenda sunt non solum quoad lucrum pecuniarum, sed etiam quoad aliud quodlibet pretio æstimabile, & quoad quodlibet gravamen, & onus: nihil enim tale mutuario imponi potest præter id quod ipsi mutuo intrinsecum & proprium est. Unde non solum munus à manu, sed etiam muuus ab obsequio, & munus à lingua est materia usuræ.

6. Ex his sequitur quod si debitor mutuarius aliquid oppigneret creditori, quod suapte natura fructiferum sit, puta possessionem aliquam; non potest creditor fructus ejusdem lucrari ultra sortem, sed si quos percepit vel percipere debuit, debet illos in partem sortis debitæ computare & si tot percepit quot sufficiunt ad adæquandam æstimationem sortis; censendum erit extinctum debitum, adeoque res oppignerata absolute restituenda erit debitori, ut constat ex *c. 1. & 2. de usur. & l. 1. & 2. C. de pignorat. act.*

7. Tres tamen casus in Jure Canonico inveniuntur ab hac regula excepti, in quibus fructus rei oppigneratæ percipi possunt à Creditore citra usuram, non computando eos in sortem. Primus est, si laicus aliquis injustè detineat
pos-

possessionem aliquam spectantem ad Ecclesiam, eamque oppigneret illi eidem Clerico, cui illa ipsa possessio assignata fuerat in beneficium, de quo casu sermo est in *c. 1. de usur.* Secundus casus est, si res oppignerata sit feudum, atque tradatur in pignus domino directo ejusdem feudi, de quo sermo est in *c. conquestus 8. eod. & c. 1. de feudis*, dummodo tamen interea idem dominus directus feudi non exigat à Vasallo debitum aliàs obsequium, seu servitium, vel pensionem, ut cavetur in *eod. c. 1. de feudis*, de quo, aliisque pro isto casu servandis videri potest *Molina tr. 2. de just. disp. 323.*

8. Tertius demum casus est, si pro dote sibi promissa accipiat maritus à Socero possessionem fructiferam in pignus: potest enim tunc ejus fructus percipere donec dotem accipiat, nec cogitur eos in sortem computare, ut habeat unde possit sustinere onera matrimonii, ut statuitur in *c. salubriter 16. de usur.* Vide eundem *Mol. in cit. tr. 2. disp. 321. & 322.*

9. Utrum autem & quando possit citra usuram aliquid exigi supra sortem in mutuo, ratione lucri cessantis, vel ratione damni emergentis, aut propter periculum amittendæ sortis, videri potest apud morales Theologos.

10. Obligationes & pœnæ, quibus vel de jure naturali, vel de jure positivo subjacent Usurarii, plures sunt. Primò enim cum acceptio
usura-

usurarum injusta sit, & rapinæ similis, ex *c. si quis usuram* 10. 14. q. 4. & cum non dimittatur peccatum, nisi restituatur ablatum *c. 4. de reg. jur. in 6.* tenentur omnes usurarii ad restitutionem usurarum ad quam compelluntur etiam Judæi *c. Post miserabilem* 12. & *c. penul. de usur.* Quod si contingat, nulla facta restitutione usurarium aliquem mori, obligatio restituendi transit ad ejus hæredes pro parte hæreditaria, juxta textum in *c. Tua nos* 9. *eod.* ubi Abb. n. 6.

11. Hæc obligatio restituendi adeo stricti juris est, ut etiam si debitor juraverit, se soluturum usuras, aut ipsas non repetiturum; attamen compellere possit usurarium ad relaxandum juramentum officio Judicis, per distinctionem Ecclesiasticam, & postea ad restituendas usuras, ut constat ex *c. 1. de jurejurando*, & *c. Tuas* 13. *de usur.*

12. Secundò usurarii pœna est, ut si Clericus fuerit, ab Officio & beneficio Ecclesiastico suspendatur postquam parere contempserit, ex *c. Præterea* 7. *eod.* vel etiam deponatur, ut colligitur ex *c. 1. eod.* & habetur expresse in *c. Si quis oblitus* 4. & *c. Quoniam* 8. 14. q. 4. Si autem Laicus sit, usque ad dignam satisfactionem, vinculo excommunicationis adstringatur, ex *eod. c. Præterea.*

13. Tertio usurarii manifesti patiuntur pœnam infamiæ, *c. Infames* 2. circa finem. 3. q. 7. &

& l. Improbum 20. Cod. ex quibus caus. infamia irrogatur. Præterea usurarius manifestus non est admittendus ad Communionem Altaris, seu ad perceptionem S. Eucharistiæ, nec Christiana (si in hoc peccato decesserit) sepultura tumulandus. Sed nec oblationes ejus quisquam accipere potest. Qui autem acceperit, vel eum Christianæ tradiderit sepulturæ, tenetur reddere quod accepit, & donec ad arbitrium Episcopi sui satisfaciatur, ab officii sui manet executione suspensus, juxta textum in c. Quia in omnibus 3. de usur. & Clem. 1. de sepultur. ubi insuper decernitur ut qui scienter in Ecclesiastica sepultura sepelire præsumit prædictos usurarios manifestos, ipso facto excommunicationis sententiæ subjaceat. Item non est admittendus ad confessionem sive absolutionem suorum peccatorum, nec testamentum condere potest, nisi prius usuris satisfecerit, vel de satisfaciendo pro suarum viribus facultatum præstet idoneam cautionem, juxta modum expressè statutum in c. Quamquam de usur. in 6.

14. Demum omittis reliquis, quæ videri possunt apud Thesaur. in libro de pœnis Ecclesiasticis p. 2. tit. de Usurariis cap. 1. sancitum est in cap. 1. de usur. in 6. ut nec Collegium, nec alia Universitas, vel singularis persona cujuscunque sit dignitatis, conditionis aut status, alienigenas & alios non oriundos de terris ipsorum publi-

publice sc̄nebrem pecuniam exercentes, aut exercere volentes, ad hoc domos in terris suis conducere, vel conductas habere, aut alias habitare permittant: sed hujusmodi usurarios manifestos omnes intra tres menses, de terris suis expellant, numquã aliquos tales de cætero admissuri: nemo illis ad sc̄enus exercendum domos locet, vel sub alio titulo quocumque concedat. Qui contra fecerint, si personæ fuerint Ecclesiasticæ, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, suspensionis; minores personæ singulares, excommunicationis; si autem Collegium seu alia Universitas, interdicti sententiam ipso facto incurrant. Quam si per mensem animo sustinuerint indurato, terræ ipsorum (quamdiu in eis usurarii commorantur) ex tunc Ecclesiastico subjaceant interdicto. Cæterum si laici fuerint, per suos Ordinarios ab hujusmodi excessu (omni cessante privilegio) per censuram Ecclesiasticam compescantur.

15. Utrum crimen usuræ sit mixti fori, ita ut cognosci possit tum à Judice sæculari, tum ab Ecclesiastico, disputatur inter Doctores.

De hac quæstione videri potest Gut-

tior. lib. 2. Canoniar. quæst.
cap. 18.

TIT.